

Sygn. akt VII U 646/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: o

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2017 r. w Warszawie

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 21 marca 2017 r. znak: (...)

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

A. G. w dniu 4 maja 2017 r. wniosła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 31 marca 2017 r., znak: (...) zobowiązującej do zwrotu kwoty w wysokości 6753,90 złotych tytułem nienależnie pobranej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Odwołująca wniosła o zmianę ww. decyzji poprzez ustalenie, że z uwagi na zachodzące szczególnie uzasadnione okoliczności w rozumieniu art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy odstąpić od żądania zwrotu całości kwoty w wysokości 6753,90 złotych. Ubezpieczona uzasadniając swoje stanowisko wskazała, że organ rentowy pominął okoliczności dotyczące jej stanu zdrowia oraz potrzeb w zakresie leczenia, prywatnej rehabilitacji oraz korzystania z odpłatnego transportu (...). Ponadto odwołująca wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji, neurologii oraz chorób wewnętrznych celem ustalenia stanu jej zdrowia i rokowań na przyszłość, zakresu opieki i pomocy osób trzecich, zakresu i wymiaru prowadzonej prywatnej rehabilitacji, czy zakres i wymiar rehabilitacji prywatnej jest uzasadniony, czym skutkuje zmniejszenie wymiaru rehabilitacji bądź jego brak oraz jakiego rodzaju powikłania mogą zdarzyć się na skutek braku rehabilitacji (k. 3-7 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 5 czerwca 2017 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że w dniu 22 marca 2017 r. wpłynęło oświadczenie o wysokości przychodu osiągniętego przez ubezpieczoną w okresie od dnia 1 stycznia 20016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. z tytułu umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawnej zawartej

z Wydawnictwem (...) Sp. z o.o., który wyniósł 53130,16 złotych i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną w 2016 r., tj. 34054,40 złotych. Oddział stwierdził, że przychód osiągnięty przez ubezpieczoną w 2016 r. uzasadniał zmniejszenie jej świadczenia o kwotę 6753,90 złotych (k. 1 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. G. w dniu 28 maja 2009 r. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy (k. 1 a. r.).

Organ rentowy decyzją z dnia 31 sierpnia 2009 r., znak: (...) przyznał odwołującej rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Ubezpieczona pobierała nieprzerwanie ww. świadczenie do dnia 30 września 2017 r., które miała przyznawane kolejnymi decyzjami z dnia 20 września 2011 r., znak: (...) oraz z dnia 26 sierpnia 2014 r., znak: (...) (k. 55, 129 i 147 a. r.).

Zgodnie z pismem z dnia 22 marca 2017 r. wystosowanym przez firmę Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., odwołująca w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. osiągnęła przychody z tytułu umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawnej przyjmowane do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w kwocie 53130,16 złotych, na które złożyły się wynagrodzenia otrzymywane przez nią: w styczniu – 4731,68 złotych, w lutym – 5331,68 złotych, w marcu – 4431,68 złotych, w kwietniu – 4431,68 złotych, w maju – 4431,68 złotych, w czerwcu – 5631,68 złotych, w lipcu – 4431,68 złotych, w sierpniu – 4431,68, we wrześniu – 4431,68 złotych, w październiku – 1981,68 złotych, w listopadzie – 6881,68 złotych oraz w grudniu – 1981,68 złotych (k. 159 a. r.).

Zgodnie z dokumentacją medyczną załączoną do pisma procesowego z dnia 5 lipca 2017 r. odwołująca cierpi na schorzenia kręgosłupa wynikające z przebytej w 2007 r. operacji rdzenia kręgowego, na które odpłatnie leczy się w postaci korzystania z zabiegów rehabilitacyjnych (k. 24-41 a. s.).

Dokumentacja załączona do pisma procesowego z dnia 26 lipca 2017 r. w postaci zestawienia dotyczącego dochodów i wydatków odwołującej wskazuje na sytuację finansową A. G. (k. 51-139 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. mając na uwadze ww. informację wydał zaskarżoną decyzję z dnia 21 marca 2017 r., znak: (...). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że łączny przychód osiągnięty przez odwołującą w 2016 r. wyniósł 53130,16 złotych i przekroczył niższą kwotę graniczną w wysokości 34054,40 złotych ustaloną dla tego roku, łącznie o kwotę 19075,76 złotych. W ocenie Oddziału osiągnięty przez ubezpieczoną przychód uzasadniał zmniejszenie łącznej kwoty świadczenia za 2016 r. o kwotę maksymalnego zmniejszenia w wysokości 6753,90 złotych, w tym w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 29 lutego 2016 r. o kwotę 1123,40 złotych 2 razy po 561,70 złotych oraz od dnia 1 marca 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. o kwotę 5630,50 złotych 10 razy po 563,05 złotych (k. 161 a. r.).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w aktach rentowych i sądowych. Dokumenty zawarte w aktach sprawy nie stanowiły przedmiotu sporu, co wskazywało jednoznacznie na wysoki walor ich wiarygodności. Sąd przy tym pominął kwestie związane z analizą sytuacji materialnej i zdrowotnej odwołującej, ponieważ nie miały one żadnego znaczenia dla końcowego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 31 marca 2017 r., znak: (...) jest niezasadne

i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 j. t. obowiązującego na dzień wydania decyzji) zwanej dalej „ustawą”, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

- świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Stosownie zaś do treści art. 104 ust. 1 ustawy, prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy.

W myśl art. 104 ust. 2 i ust. 6 ustawy, za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

Za przychód, o którym mowa w ust. 1, uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności

do pracy, wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, i kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

W świetle art. 104 ust. 4 ustawy, przepisy 1, 1a i 2 stosuje się również do osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczenia społecznego z tytułu ustalenia prawa do emerytury i renty lub wykonujących działalność niepodlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z uwagi na podleganie temu obowiązkowi z innego tytułu.

Na podstawie art. 104 ust. 7 i 8 ustawy, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości:

1) 24% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;

2) 18% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;

3) 20,4% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba.

Zaś w myśl art. 104 ust. 10 pkt 2 ustawy, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" w terminie do 14 roboczego dnia listopada - kwoty graniczne przychodu dla mijającego roku kalendarzowego.

W niniejszej sprawie zastosowanie znajdują również przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz. U. z 1992 r. Nr 58, poz. 290 ze zm.). Zgodnie z § 7 ust. 1 tego rozporządzenia organ rentowy ustala łączną kwotę dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego i porównuje go z sumą kwot obliczonych od kwoty bazowej dla kolejnych miesięcy tego roku kalendarzowego:

- 1) wskaźnikiem 60%, zwaną dalej "niższą kwotą graniczną dochodu",
- 2) wskaźnikiem 120%, zwaną dalej "wyższą kwotą graniczną dochodu".

Stosownie zaś do treści § 8 ust. 2 powyższego rozporządzenia jeżeli łączna kwota dochodu osiągniętego przez emeryta lub rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego przekroczyła niższą kwotę graniczną, organ rentowy ustala:

1. że dochód osiągnięty przez emeryta lub rencistę uzasadniał:

- a) zmniejszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego, jeżeli dochód nie przekroczył wyższej kwoty granicznej dochodu;
- b) zawieszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego, jeżeli dochód przekroczył wyższą kwotę graniczną dochodu.

2. kwotę różnicy między należną a wypłaconą kwotą świadczeń, która podlega zwrotowi.

Zgodnie z Komunikatem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie granicznych kwot przychodu dla 2016 r. stosowanych przy zawieszeniu albo zmniejszaniu emerytur i rent (M. P. z 2016 r., poz. 1130) na podstawie art. 104 ust. 10 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ogłasza się, że kwoty graniczne przychodu dla 2014 r. wynoszą odpowiednio:

1) 34054,40 złotych - co stanowi sumę kwot przychodu odpowiadających 70% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w wysokości:

- 2726,80 złotych - od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 29 lutego 2016 r.,
- 2846,90 złotych - od dnia 1 marca 2016 r. do dnia 31 maja 2016 r.,
- 2927,10 złotych - od dnia 1 czerwca 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r.,
- 2813,40 złotych – od dnia 1 września 2016 r. do dnia 30 listopada 2016 r.,
- 2838,60 złotych - od dnia 1 grudnia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r.;

2) 63243,30 złotych - co stanowi sumę kwot przychodu odpowiadających 130% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w wysokości:

- 5064,00 złotych - od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 29 lutego 2016 r.,
- 5287,10 złotych - od dnia 1 marca 2016 r. do dnia 31 maja 2016 r.,
- 5436,00 złotych - od dnia 1 czerwca 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r.,
- 5224,80 złotych - od dnia 1 września 2016 r. do dnia 30 listopada 2016 r.,
- 5271,60 złotych - od dnia 1 grudnia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r.

W niniejszej sprawie przedmiot sporu wyznaczała treść zaskarżonej decyzji organu rentowego przez odwołującą. W związku z powyższym Sąd był zobligowany jedynie

do rozważenia, czy prawidłowo w oparciu o obowiązujące przepisy prawa organ rentowy zażądał od odwołującej zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6753,90 złotych. Sąd doszedł do przekonania, że ustalona kwota przychodu osiągniętego przez odwołującą w 2016 r. nie stanowiła przedmiotu sporu. Bezspornym również był fakt, że ubezpieczona była uprawniona w 2016 r. do pobierania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W ocenie Sądu przepisy art. 104 ustawy w sposób jednoznaczny opisują wysokość przychodu, po przekroczeniu której następuje zmniejszenie lub zawieszenie renty i nie należy stosować do nich wykładni rozszerzającej. Ustawodawca ustalił, że do kwoty granicznej przychodu, od którego zależy ewentualne zmniejszenie kwoty przysługującego świadczenia, zalicza się wynagrodzenie osiągnięte z tytułu zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia pozarolniczej działalności. Zgodnie

z powyższym, Sąd zważył, że kwota osiągnięta przez ubezpieczoną z tytułu zatrudnienia w Wydawnictwie (...) z siedzibą w W. w ramach umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawnej jest przychodem w rozumieniu art. 104 ustawy. Sąd wskazał, że wyżej zaprezentowane rozważania również nie budziły żadnych wątpliwości w toku procesu,

co dodatkowo potwierdza słuszność stanowiska organu rentowego zawartego w zaskarżonej decyzji.

Sąd na marginesie wskazuje, że w niniejszej sprawie nie analizowano przesłanek zawartych w art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778), zgodnie z którym Zakład może odstąpić od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin ich płatności albo rozłożyć je na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności. Należy ponownie stwierdzić, że Sąd jest związany treścią decyzji organu rentowego i nie może przyznać prawa do roszczenia lub umorzyć danej płatności wnioskodawcy w sytuacji, gdy Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zajął żadnego stanowiska w zaskarżonej przez odwołującego decyzji. W niniejszej sprawie Sąd mógł jedynie rozważyć, czy organ rentowy działał w sposób prawidłowy w oparciu o obowiązujące przepisy i wydał decyzję zgodnie z prawem. W związku z tym Sąd nie badał kwestii sytuacji materialnej i zdrowotnej odwołującej, ponieważ o ewentualnej możliwości odstąpienia

od żądania nienależnie pobranego świadczenia nie wypowiedział się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz powołanych powyżej przepisów orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie:(...)

(...)